

Początki transparentnej księgowości

Księgowość finansowa jest postrzegana jako ekstremalnie nudna profesja. W kreskówkach zazwyczaj uosabia ją sylwetka skupionego mężczyzny z podwiniętymi rękawami i ołówkiem przy uchu. Jednak znużenie pryska, gdy niewielka zmiana w liczbach doprowadza do poważnych konsekwencji.

Pod koniec XVIII wieku Samuel Freeman minister łączności i sędzia ze stanu Massachusetts opublikował książkę „Urzędnik Miejski”, która zawierała rozdział o transparentności wydatków publicznych. Nosił on tytuł „Prosta metoda prowadzenia ksiąg miasta, dzięki czemu podczas inspekcji jego finanse są w każdej chwili dostępne”. Podręcznik cieszył się wielkim powodzeniem i między rokiem 1791 a 1815 doczekał się 8 edycji.

„Urzędnik miejski” jest wśród znawców uznawany za główny dowód na rozwinięcie się do roku 1800 wysokiego poziomu utrzymywania miejskiej księgowości w lokalnych i stanowych rządach. Freeman polecał nadzorowanie publicznych funduszy poprzez stosowanie zasady celowości i balansowania wydatków i przychodów w systemie rocznym. Wzywał on do praktyki, by rokrocznie na spotkaniu odbywającym się w marcu lub kwietniu, odpowiedzialna osoba, po przeliczeniu przy udziale skarbnika budżetu, przedstawiała zebrany stan finansów publicznych.

Zdając sobie sprawę, że finanse miast są polem do nadużyć już w 1884 roku przeprowadzono testy kwalifikacyjne, które upoważniały do otrzymania certyfikatu biegłości w tej dziedzinie. W latach 80-tych XIX wieku dwie rywalizujące ze sobą organizacje Institute of Accounts i American Association of Public Accounts wydawały certyfikaty na podstawie zdanych egzaminów lub długoletniej praktyki. Ponieważ żadna z tych instytucji nie posiadała kontroli nad osobami niezrzeszonymi, w roku 1896 zdecydowano się wprowadzić pierwsze prawo dotyczące księgowości, zgodnie z którym osoby zajmujące się finansami publicznymi musiały posiadać określony zasób

wiedzy.

1 grudnia 1896 roku w Nowym Jorku pierwsi licencjonowani księgowi publiczni otrzymali certyfikaty. Konieczność przeprowadzenia egzaminów była podyktowana wzrostem znaczenia infrastruktury miejskiej, transportu, służb sanitarnych i użyteczności publicznej, będących dotychczas polem niedbałego wydawania środków publicznych i korupcji. Doprowadziło to uformowania się zawodu księgowego, posiadającego odpowiedni poziom wykształcenia i działającego w zgodzie z odpowiednimi kodeksami etyki.

Liczbami interesowano się zawsze przy okazji skandali, w które były uwikłane wielkie korporacje, oskarżane o defraudacje i granie procedurami finansowymi. Doprowadziło to do bankructw wielu potężnych korporacji. Przykładem jest tu Artur Andersen, cieszący się największym poważaniem w kręgach księgowych, który zakończył karierę za przyczyną skandalu ENRON.

Źródła: allbusiness.com; answers.com; academicamerican.com

Opublikowano w dniu 1.12.2016 r.

przez Wydział Informacji i Edukacji Antykorupcyjnej GSz CBA